

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Historia Provinciæ Paraquariæ Societatis Jesv

Techo, Nicolas

Leodii, MDCLXXIII.

Cap. 6. Transmigratores ab Vrvaicensibus & Paranensibus liberaliter
excipiuntur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38528

onuſta, & integri ſub onere fatiſcebant; quocumque quiſque in loco viribus deficiebat, ab reliquis ſerè deſerebatur: quorum corporibus Socii cùm remedium adferre non poſſent, animas ultimis adjuventis procurabant. Satis conſtat benè magnam multitudinem in ea præcipitiū crepidine, à me ſuperiùs deſcripta, periſſe. Quæ crepido, ſi rectà iretur, quatuordecim leucas ſolummodò in longum protenditur, ſed quòd ob inſuperabilia paſſim obſtacula, viarum anfractus quærantur, duplicanda ſerè eſt itineris longitudo. Octiduo in deſcenſu poſito, poſtquam ad plana loca pervenère, ſcapharum fabricationi inſudatum eſt: quæ quia ab Indis ex cavatis arboribus fieri ſolent, & circa radices præcipitiū procera ligna non reperiebantur, ſcaphas nullius ſerè oneris capaces facere coacti ſunt. Paranenſes Socii aliquot ejuſmodi navigiola cibus onerata ad excipiendam gentem magno labore, & factò ſæpè naufragio, uſque ad ipſum fermè præcipitiū promovère, quæ ob ſuperantem multitudinem exiguo planè ſubſidio fuere. Igitur univerſa gens in quatuor agmina diviſa eſt. Primum agmen terreſtri itinere Paranae littus legere, Petro Spinofa ductore, juſſum eſt. Duo alia per mediterraneas utrimque ſylvas verſus Acaraënſes & Iguazuuanum oppidum, ſub Joannis Auguſtini Contreræ, & Joannis Suarii cura, proceſſere. Ultimum agmen ipſe Ruiſius cum cæteris Sociis ſecundo flumine devehebat. Cui cùm non ſufficerent navigia ad transportandam totam multitudinem, Simon Maçeta cum reliqua gente in ipſis præcipitiū radicibus præſtolari juſſus eſt, dum navigia ex Acaraënſi portu redirent, & alia itineris levamenta quærerentur. Interim trimeſtri ſpatio arborum ſylveſtrium frugibus ibi ſe ſuſtentavit. In altero verò littore quadri-meſtri integro Didacus Salazarius, ſexcentorum capitum cuſtos, ſummâ rerum inopiâ, inter ſcopulos permanſit, donec Andreas Gallegus ex Iguazuano oppido itineris continuandi ſubſidia adferret. Sive verò terrâ, ſive fluvio iretur, utrobique funera paſſim cernebantur, unis fame, alteris laſſitudine, aliis multiplici calamitate in via deficientibus; quos Socii aut jam mortuos ſepeliebant, aut morientes Sacramentis priùs curatos deſerere cogebantur, quòd cæteris idem officium præſtare poſſent. Qui fluvio vehebantur, ob parvitatem navigiorum & fluctuum magnitudinem, paſſim cum reculis mergebantur. Multi ex canis quinquaginta pedes longis & crure humano craſſioribus ſimul alligatis rates confece- rant, quibus ſe committentes paſſim naufragabantur. Una earum rarium in oculis Patrum multitudinem omnem in flumen effudit, natationis beneficio, ſalvis quidem omnibus, præter unam mulierem, quæ amore prolium mergi cum illis maluit, quàm, depoſito onere, cum aliis emergere. In profundo fluminis dudum hæc fuerat, nec uſquam aſſurgebat ſpes liberandi, cùm Antonii Ruiſii animo occurrit, benè ſe facturum ſi Lauretanam iconem è loculo educam pro matre & proliſus ſubmerſis imploraret. Vix orare ceperat, quando vertex mulieris procul in flumine apparuit, ad quam Indi adnatantes, capillitio raptam, & ad littus attractam, atque ut ante gemellos filios in riſum effuſos utrâque ulnâ amplexantem Virgini ſoſpitatrici incolumem ſtitère; nemine non affirmante, miraculo id factum fuiſſe. Fluminis vorago alteram ratem abſorbens, ſalvis adultæ gentis capitibus, undecim infantibus ſe pavit.

PER tot pericula transportatos Iguazuani & Acaraënſes Neophyti omni ope primi omnium juvere. Nec facilè dixerim, quantâ caritate Paranenſes Socii Neophytiq; tot advenarum millia exceperint; ſeipſos pro aliis alendis ad ultimam calamitatem redigentes. Antequam de recondendis oppidis ageretur, univerſa gens per Urvaicæ & Paranae colonias ſparſa eſt. Quæ coloniæ ob anni ſterilitatem, quia vix ſuis municipibus alendis ſufficerent, conſequens fuit inhumis ſe miſcuiſſe miſeris. In compeſto eſt, Sancti Ignatii ad Paraquarium oppidanos, duas ex tribus annonæ partibus advenis ſtipis nomine diſtribuiſſe. Itapanos ter mille boves in iisdem juvandis fermè conſumpſiſſe; Corporis Chriſti incolas mactato etiam numeroſo boum armento, mortalium miſerrimos pavifſe: quos ſtatim peſtis & inedia multis in locis conſumpſit. In Acaraënſi oppido (quò primum tot advenarum millia appulere) exiguo planè tempore ſexcenti omninò ſepulti ſunt. Superſtites,

conſumpto

Præcipitiū
deſcenſus
difficilis.

Scapha fa-
bricatur.

Transmigratores in agmina diviſiſſi.

UTAQ;

UTAQ;

UTAQ;

Moriantur.

Naufragan-
tur.

Lauretana
Virgini op-
portunum
auxilium.

CAPUT

VI.

Transmigratores ab Urvaicënſibus & Paranenſibus liberaliter excipiuntur.

Multi mo-
riuntur.

*Petri Alva-
res fames.*

*Tygrides sa-
vium.*

*Ingi defun-
ctorum nu-
merus.*

CAPUT
VII.
Transmi-
gratores
oppida re-
edificant.

*Jabeuiri-
us fluvius.*

*Regis Catho-
lici elemo-
sina*

*De Guaira-
nia reliquiis.*

*Guairania
oppida ab
Societate co-
structa.*

*Guairania
Sociorum
labores.*

*Iterata Ma-
malucorum
depopulatio.*

consumpto circa oppidum omni cibatu, per sylvas & longinqua loca sparsi, vitam venando protelare contendebant; quos dum passim in nemoribus morientes inve- stigat Petrus Alvarus, ad expiandas eorum animas vires corporis ita profligavit, ut ob inedia & laboris excessum ossibus vix hærens attonito similis videretur: eoque redactus est, ut veteres calceos, lentâ coctione molliros, jamjam devoraturus esset, nisi aliquantulam annonam alii Socii submisissent. Solatium fuit in extrema illa ca- lamitate, neminem sine Sacramentis obiisse. Iguazuani mille & quingentos è Guairania hospites, accersit etiam sibi fame, quadrimestri spatio gratis aluere. Ex his quingentos pestis mox absumpsit. Tygrides in Sanctæ Mariæ Majoris oppido cadaveribus humanis inescatâ viginti Neophytos brevissimo tempore devoravere, notabili Justitiæ Divinæ documento, nam sedulo observatum est, solos devoratos eos fuisse, qui ob perditam vitam iram Divinam merebantur. Urvaicenses, ad quos pars advenarum transmissa est, profusissimæ liberalitatis argumenta dedere, quâ non obstante, quamplurimos pestis & inedia etiam assumpsit: multa paucis complectar, si dixerò, ex tredecim Guairaniæ oppidorum reliquiis, post primum transmigratio- nis annum, vix superfuisse quatuor millia; cæteris omnibus aut in itinere defunctis, aut fugâ elapsis, aut post adventum variis in locis peste & fame consumptis. Cæte- rum hoc uno plerique omnes (si transfugas excipias) felices fuere, quòd infati- gabili Sociorum labore expiati decesserint.

POST QUAM mortalitas utcumque cessavit, Antonius Ruifus, superstibus undique evocatis, ad reedificanda oppida animum advertit. Jabeuirius fluvius est, Itapua inter & Corporis Christi coloniam, pari fermè utrimque intervallo medius. Ad ejus ripas, non procul ab Parana, in quem influit, retentis veteribus Laurèti & Divi Ignatii appellationibus, duo oppidorum fundamenta jacta sunt; in quibus fabricandis, ne fame operarii perirent, ea pecunia, quam Rex Catholicus Sociis annuatim numerari jubet, & dividitâ destructorum oppidorum supellectile, decem boum millia coempta sunt: quibus & aliis subsidiis famem utcumque tole- ravere, & translatitâ illæ colonix aliquid pristinx claritudinis, itetata Sociorum industriâ, sub Magnæ Mattis & Divi Ignatii tutela, pedetentim indeptæ fuere. Atque huc redactæ sunt Guairaniæ nostræ reliquiæ, in qua excolendâ per tres & viginti annos nullis parcentes laboribus, ita se selectissimi Socii exercuerant, ut famam virorum Apostolicorum meruerint. Præter Villaricanam sedem etiam desertam, tredecim oppida fundaverant, innumeram Barbarorum multitudinem Christianis humanisq; moribus informantes; tanto labore, & omnium rerum inopiâ, ut toto eo tempore radicibus fermè, farinâ lignea, oleribusq; illis victi- tandum fuerit. Satis constat, ne semel quidem à quoquam in Indorum oppidis panem gustatum fuisse: vinum vix conficiendis Sacrificiis suffecisse: interulas vestes & externas, lineâ deficiente, singulis ex gossipio fuisse; corium induratum, aut rete pensile pro cubili plerosque habuisse. Quibus si addas quotidiana, eaque pedestria, per invias sylvas, foetidissimas paludes & asperrimos montes itinera, nec non locorum solitudinem, Indorum barbariem, frequentia ab Ariolis, latronibus, Antropophagis, viperis atque tygribus pericula, quantum unicuique stramineas & luteas casas ferè incolentibus ærumnarum sufferendum fuerit, facilis conjectatio est. Cataldinus tamen & Maçera scripto testati sunt, nullam Sociorum auditam esse vocem, vel de tenuitate ciborum, vel de alteris ærumnis per tantum tempus con- querentium: nam omnes nobilissimo operi insistentes ita de se credi volebant, ac si nihil magis appeterent, quàm terrenis deliciis carere, & multum pro Christo pati. Sic Guairania gloriosè caput extollebat, sperabaturq; fore, ut tota quanta erat, reductis etiam Gualachis, ad partes Christi transiens, Hispanum imperium pulchro additamento ornaret, cum Mamalucorum turbo, eo maxime, quo diximus modo, susque deque cuncta evertit, spem omnem rescindens ejus repetendæ. Nam post depopulata oppida, Societatis operâ constructa, iidem latrones Villaricæ subcen- sitos pagos, & ipsam Villaricam, Guairamq; Hispanorum urbeculas, nullâ Epi- scopi Paraquariensis, qui ad auxiliandum venerat, reverentiâ destruxere. Villari-

canis